

dříve, než druhá, jakž bývá při koupi, při níž jest rozšířen útvar koupě na úvěr nebo na splátky, a že v následující hlavě původního návrhu o kupní smlouvě (hlava šestá dílu třetího) bylo v § 185 odkázáno na předpisy o směnné smlouvě. § 163 původního návrhu zněl: »Hat aber ein Teil nicht einmal die Hälfte dessen, was er dem Anderen gegeben hat, von diesem am Werte erhalten« atd. Z materiálií k občanskému zákonu jest pak patrné, že při dalších poradách o § 163 nepřišla vůbec v úvahu otázka, zda uplatnění nároku pro zkrácení přes polovici jest vázáno podmínkou předchozího splnění smlouvy. Z pouhého užití minulých časů nelze ještě podle § 6 obč. zák. usuzovati na tento úmysl zákonodárcův. Proto na pouhý slovní výklad nelze se při výkladu nynějšího § 934 obč. zák. zcela spoléhati. Ovšem v rámci tohoto sporu netřeba řešiti všeobecně otázku, zda lze bezpodmínečně, při každém druhu oboustranné smlouvy, podati žalobu podle § 934 obč. zák. před splněním smlouvy tím, kdo uplatňuje nárok podle § 934 obč. zák., ježto může jíti o případy po skutkové stránce naprosto nestejnorodé, jakž tomu svědčí na př. případ, o němž jedná rozhodnutí Gl. U. čís. 2621 nová řada. Ale je-li případ takový, že jde o kupní smlouvu, kterou prodatel již splnil, a že lze již posouditi, jakou peněžní hodnotu má jeho plnění, a jde-li již jen o to, by kupitel platil nebo doplatil kupní cenu, tedy konal plnění, jehož cenu netřeba teprve vyšetřovati podle zásad §§ 304 a násl. obč. zák., nelze seznati, proč by měl žalobce plniti smlouvu, kterou platné právo uznává za nezákonnou a odporovatelnou a proti jejímž účinkům chce ho zákon chrániti, proč by měl konati platy jen pro forma, nikoli proto, by plat zůstal navždy v rukou prodavatelových. S tímto názorem souhlasí i převážná část právní vědy, citované v rozhodnutí čís. 5453 sb. n. s., a stačí příkladmo poukázati jednak na Ungra (System II díl, str. 495, pozn. 7), který neshledává důsledným, by rescissibilní smlouva měla býti nejprve splněna a hned na to rescindována, a dále na Ehrenzweiga (System II/1 § 325), který vyslovuje tutéž zásadu (srovnej vydání z roku 1928 str. 239 a vydání z roku 1920 str. 220, pozn. 19, kdež praví, že jest samozřejmým, že žaloba jest přípustná před splněním). Nelze tedy žalobu, o níž jde, zamítnouti prostě proto, že žalobce jako kupitel nedoplatil žalovanému za pianino 3.000 Kč. Bylo proto podle §§ 496 čís. 3 a 513 c. ř. s. k dovolání rozhodnouti tak, jak se stalo. Věcí odvolacího soudu bude, by se obíral otázkami, zda jsou tu ostatní podmínky nároku podle § 934 obč. zák., zejména, zda vůbec došlo ke zkrácení přes polovici obecné ceny a zda jde o pomocný obchod, čímž vším se odvolací soud neobíral a při svém právním názoru ani obírat nemusil.

Čís. 10228.

Blankosměnku, jež byla splatnou za působnosti směnečného řádu ze dne 25. ledna 1850, čís. 51 ř. zák., jest posuzovati podle tohoto řádu, třeba byla vyplněna teprve za platnosti směnečného zákona ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Vyplnění blankosměnky lze provést kdykoliv, i za sporu.

I v ústním jednání, jež bylo zahájeno o námitkách proti platebnímu rozkazu, může žalobce učinit nový skutkový přednes a změnit žalobu, čímž ovšem i žalovaný nabývá právo k příslušnému novému přednesu.

(Rozh. ze dne 11. října 1930, Rv I 1526/30).

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítli žalovaní toto: Zažalovaná směnka jest směnka neplatná. Byla vystavena 28. dubna 1927 a splatná 30. července 1927. Nový směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1928 se na tuto směnku nevztahuje. Podle § 107 směn. zák. vztahuje se tento zákon jen na směnky, jež dospěly po účinnosti zákona, a účinnost zákona nastala teprve tři měsíce ode dne jeho vyhlášení, t. j. 10. dubna 1928 (§§ 107 a 110 cit. zák.). Zažalovanou směnku jest proto posuzovati výlučně podle směnečného řádu ze dne 25. ledna 1850, čís. 51 ř. zák. Na zažalované směnce uvedeno jest pět různých akceptantů, jichž adresy obsahují několik geograficky různých míst. Na směnce není vyznačeno jednotné platební místo pro všechny akceptanty, pročez se za platební místo pokládá bydliště směnečníka udané ve směnce. V zažalované směnce udáno jest tudíž několik různých platebních míst, což odporuje ustanovení čl. 4 čís. 8 směn. řádu, podle něhož může býti udáno na směnce jen jediné místo platební, neboť jinak vůbec nelze určit, kde směnka jest splatná a směnka postrádá žádoucí určitosti předepsané směnečným řádem. Starý směnečný řád neměl ustanovení, jež bylo pojato do směnečného zákona v § 3, čís. 7, podle něhož z více platebních míst na směnce uvedených platí první z nich za místo platební. Toto ustanovení vešlo v platnost teprve po uzákonění nového směnečného zákona a nelze ho použít na zažalovanou směnku. Jest tudíž tato směnka pro porušení náležitosti čl. 4 směn. ř. absolutně neplatnou. Zažalovaná směnka měla sloužiti jako krycí směnka pro rámcový úvěr povolený žalující stranou straně žalované, kterýžto úvěr jednak nebyl ani vyčerpán a jednak dosud není splatný. Vznáší tedy žalovaní námitku nevyplacené valuty a číselně nesprávnost zažalované částky. Procesní soud první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Soud odvolací souhlasí s míněním procesního soudu, že vyplněním scházející podstatné náležitosti směnky, podpisem výstavce dodatečně připojeným, stala se krycí směnka teprve platnou směnkou, takže vznikla teprve tímto doplněním původní blankosměnky. Vývody odvolatelů, že sporná směnka, pokud na ní chyběl podpis výstavců, nebyla blankosměnkou, nelze sdíleti, neboť jsou výklady ty v rozporu s nařízením ministerstva práv ze dne 6. října 1853, čís. 200 ř. zák. Nelze ani souhlasiti s výkladem odvolatelů, že skripturní akt akceptantů na blankosměnce byl od původu neplatný. Vždyť i starý řád směnečný, jak z citovaného ministerského nařízení patrně, připouštěl za jistých podmínek platnost blankosměnek. Pro otázku platnosti a závaznosti směnky může býti rozhodným jen předpis

zákona, který platil v době, kdy se teprve stala listina skutečnou, což lze dovozovati z ustanovení § 107 čis. 3 směnečného zákona. Okolnost, že se s další existencí sporné směnky počítalo, doznávají sami žalovaní v námitkách, že úvěr ani dnes po uplynutí tří let není dosud splatný. O sporné směnce, jež byla doplněna podstatnou náležitostí v roce 1930, za platnosti nového zákona směnečného, nelze říci, že dospěla před účinností tohoto zákona, tedy před 10. dubnem 1928 a nemůže označení splatnosti na směnce dosud výstavcem nepodepsané, rozhodovati o její dospělosti před splněním všech náležitostí. Jest sice jakýmsi anachronismem, má-li směnka datum vystavení 28. dubna 1927 a datum splatnosti 30. července 1927, ale fakticky výstavcem podepsána a tím skutečnou směnkou byla učiněna teprve v roce 1930. Směnka tato podle vůle stran mohla býti dodatečně doplněna a podepsána a musí proto platnost tohoto směnečného úkonu posuzována býti podle zákonů té doby, kdy úkon ten se stal, a není důvodu v zákoně, by doplnění směnky stalo se se zpětnou platností.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé napadají rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.), leč neprávem. Jest ovšem přisvědčiti dovolatelům v tom, že jest mylný právní názor odvolacího soudu, že platnost zažalované směnky jest posuzovati podle směnečného zákona ze dne 13. prosince 1927, čis. 1 sb. z. a n. z roku 1928. Jak vyplývá z obsahu směnky, nastala její splatnost dne 30. července 1927 a jest tudíž platnost směnky posuzovati podle směnečného řádu (§ 107 (3) směn. zák.). Jest lhostejno, že šlo o blankosměnku, jež se stala směnkou teprve dodatečným vyplněním všech podstatných náležitostí, neboť napotomní vyplnění směnky se děje se zpětnou působností tak, jako kdyby bývala směnka vyplněna již v době, kdy byla vystavena (viz Grünhut — Wechselrecht I. str. 443 a rozh. nejvyššího soudu sb. 8881). Avšak dovolatelé přehlíží, že směnka byla dodatečně vyplněna také platebním místem »Beroun«. Nesejde na tom, že se tak stalo teprve po podání žaloby, neboť vyplnění blankosměnky lze kdykoliv provést, i ještě za sporu (srovnej Staub, Komentář ke směn. řádu čl. 7 pozn. 12). Na takovou změnu jest ovšem pohlížeti jako na změnu žaloby. Poněvadž však dovolatelé proti této žalobě nic nenamítali, bylo jednati o změněné žalobě podle § 235 c. ř. s. V řízení směnečném platí podle § 559 c. ř. s. předpisy §§ 550 a 554 c. ř. s. o řízení rozkazním. Již v rozh. sb. n. s. čis. 1174 vyslovil a odůvodnil nejvyšší soud zásadu, že i v ústním jednání, jež bylo zavedeno o námitkách proti platebnímu rozkazu, může žalobce učiniti nový skutkový přednes a změnit žalobu, čímž ovšem i žalovaný nabývá práv k příslušnému novému přednesu. Žalobkyně také tvrdila, že podle ujednání s dovolateli byla oprávněna vyplnit směnku s místem platebním »Beroun« a dovolatelé to nijak nepopírali. Ostatně náleželo jim, by dokázali, že se doplnění směnky platebním místem

stalo proti úmluvě. Nelze o tom pochybovati, že by žalobkyně mohla směnku, teď již řádně vyplněnou, znovu zažalovati a přičilo by se také zásadě procesní hospodárnosti, kdyby směnečný platební příkaz byl zrušen jen z důvodu, že směnka byla vyplněna teprve za sporu a žalobkyně tím donucena k podání nové žaloby. Odvolací soud tudíž nepochybil po právní stránce, zachovav směnečný platební příkaz v platnosti. Dovolání muselo se minouti s úspěchem.

Čís. 10229.

V § 96 pat. zák. jde o různé žaloby. Tím, že se žalobce vzdal žalobního nároku na uznání patentu, nároku na zápočet a na odstranění předmětů, poněvadž již pominul důvod, proč podal tuto žalobu (patent zatím zanikl), nebyl dotčen jeho nárok na náhradu škody (na vydání obohacení) podle § 96 e) pat. zák.

(Rozh. ze dne 16. října 1930, R I 211/30.)

V žalobě Ck IV 10/28, podané dne 5. května 1926, navrhla žalobkyně, by žalované firmy byly uznány povinnými a) uznati její patentová práva z čsl. patentu čís. 7637, b) upustili od dalších činů rušebních, c) odstraniti předměty, jimiž bylo porušení spácháno a nahraditi jí útraty sporu. Při tom si vyhradila uplatňovati nárok na náhradu škody, pokud se týče na vydání obohacení, jehož se pak domáhala žalobou Ck IV 35/28, podanou dne 28. dubna 1928. Podáním ze dne 25. září 1929 vzala žalobkyně žalobu Ck IV 10/28 zpět, vzdávajíc se zažalovaného nároku, vzhledem k tomu, že patent, jehož porušení stihala, uplyne již 1. března 1930, takže jest jisto, že před tímto dnem nemůže dosáhnouti právoplatného zákazu činů její patent rušících. Výslovně však prohlásila v podání, že si vyhrazuje nároky uplatněné jinými spory, které zahájila u téhož soudu proti těmže žalovaným (Ck IV 35/28). Procesní soud první stolice žalobu Ck IV 35/28 zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Jde o to, zda zpětvzetím žaloby ve sporu Ck VII 54/28, nyní Ck IV 10/28 se vzdáním se nároku byl odňat nezbytný skutkový a právní předpoklad pro nárok uplatněný žalobou Ck IV 35/28, jak míní soud procesní, či zda žaloba, o níž jde, jest potud samostatná, že vzdání se žalobního nároku ve sporu Ck IV 10/28 a zpětvzetí žaloby nemá vliv na nárok vymáhaný onou žalobou, jak dovozuje soud odvolací. Jest si předem ujasniti význam a dosah žalob, které § 96 patentního zákona ze dne 11. ledna 1897, čís. 30 ř. zák. poskytuje tomu, v jehož patentní právo bylo zasaženo. Zákon praví, že proti každému rušení může po-